

NYÍRSÉGTERV Kft.

Székhely és iroda: 4400 Nyíregyháza, Bocskai utca 18. sz.
Mobil: (06-30) 307-7371
E-mail: nyirsegterv@gmail.com
Web: www.nyirsegterv.hu

HARSÁNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSTERVE ÉS HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZATA

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TERV

HARSÁNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSTERV TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TERV

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS	3
1. JÖVŐKÉP	4
1.1 HARSÁNY JÖVŐKÉPE A TÁRSADALMI, GAZDASÁGI, TÁJI, TERMÉSZETI ÉS AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZETÉNEK ÉS TÉRSÉGI SZEREPÉNEK TEKINTETÉBEN	4
1.1.1 Társadalom	4
1.1.2 Gazdaság	5
1.1.3 Természeti környezet	6
1.1.4 Épített környezet	6
1.1.5. Térségi szerep	7
1.2. TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI ELVEK	7
2. Stratégia	9
2.1. A TELEPÜLÉS ÁTFOGÓ FEJLESZTÉSÉT SZOLGÁLÓ CÉLOK MEGHATÁROZÁSA	9
2.1.1 Gazdaságösztönzés	10
2.1.2 SDG 8. „tisztességes munka és gazdasági növekedés”	10
2.1.3 Munkahelyteremtés	10
2.1.4 Munkavállalói kompetencia növelése:	11
2.1.5 KKV-k támogatása:	11
2.1.6 SDG 11 „fenntartható városok és közösségek”	11
2.1.7 Magas színvonalú szolgáltatások	11
2.1.8 Zöld község	12
2.2 TEMATIKUS ÉS A TERÜLETI CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK BEMUTATÁSA	15
2.3 AKCIÓTERÜLETEK KIJELÖLÉSE, A KIJELÖLÉS ÉS A LEHATÁROLÁS INDOKLÁSA	16
2.4 AKCIÓTERÜLETI LEHATÁROLÁSOK	16
1. Lakóterület fejlesztés I. (F-1)	16
2. Lakóterület fejlesztés II. (F-2)	17
3. Belterületi infrastruktúra- és közműfejlesztés (F-3)	18
3.CSELEKVÉSI PROGRAM	21
3.1 A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI ELVEK RÖGZÍTÉSE	21
3.2 A FEJLESZTÉSEK ÜTEMEZÉSE	23
2.1.1 Indokoltság, szükségesség:	23
2.1.2 Hatások:	23
2.1.3 Megvalósíthatóság, finanszírozás és fenntarthatóság:	23
2.1.4 A tervezett fejlesztések indikatív ütemezése	23
3.3 TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS, ENERGIATAKARÉKOS TERÜLETFELHASZNÁLÁS	23
3.4 GAZDASÁGFEJLESZTÉS, MUNKAHELYTEREMTÉS	23
3.5 EGÉSZSÉGES ÉS KULTURÁLT TÁRSADALOM	23

HARSÁNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSTERV TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TERV

3.6 SZOLGÁLTATÁSOK FEJLESZTÉSE, A KÖZSÉG ELÉGEDETTSÉGÉNEK NÖVELÉSE	24
3.7 VONZÓ TELEPÜLÉSKÉP FENNTARTÁSA ÉS FEJLESZTÉSE (ÉPÍTETT ÉS TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET)	24
3.8 ÉLHETŐ, VONZÓ LAKÓKÖRNYEZET MEGTEREMTÉSE, ÉPÍTETT KÖRNYEZET SZÍNVONALÁNAK EMELÉSE	24
3.9 TERMÉSZETI KÖRNYEZET ÉS A KÖRNYEZET VÉDELME	25
3.9.1 Helyzetelemzés – éghajlati kitettség és sérülékenység	25
3.9.2 Célkitűzések	25
3.9.3 Intézkedési területek és beavatkozások	26
3.10 KISLÉPTÉKŰ / EGÉSZSÉGES MÉRTÉKŰ TURIZMUSFEJLESZTÉS	26
3.11 ENERGIATAKARÉKOSSÁG, ENERGIATUDATOSSÁG, HULLADÉKGAZDÁLKODÁS	26
3.12 INFRASTRUKTÚRA	27
4. FEJLESZTÉSI TERVLAP	28
5. MONITORING	28

BEVEZETÉS

Harsány Község Önkormányzata Harsány Község – teljes közigazgatási területére vonatkozóan – településfejlesztési terv elkészítését rendelte el „a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Rendelet) szerint.

A magyar építészettről szóló 2023. évi C. törvény 229. § alapján:

(3) Azon településeknek, amelyek a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: korábbi R.) tartalmi követelményei alapján készítettek településfejlesztési koncepciót, integrált településfejlesztési stratégiát és településrendezési eszközöket – vagy egyáltalán nem készítettek a korábbi R. tartalmi követelményeinek megfelelő tervet –, az új településfejlesztési tervüket és településrendezési tervüket legkésőbb 2027. július 1-ig hatályba kell léptetniük, és a 2012. augusztus 6-án hatályos szabályoknak vagy a korábbi R.-nek megfelelő településfejlesztési koncepciójuk, integrált településfejlesztési stratégiájuk vagy településrendezési eszközeik módosítására 2027. június 30-ig van lehetőségük. Az e rendelkezés hatálybalépésekor a korábbi R. tartalmi követelményei alapján folyamatban lévő településrendezési eszközök készítésénél, azok elfogadását követően 2027. június 30-ig maradhatnak hatályban, valamint módosításukra is eddig az időpontig van lehetőség. A 2021. június 30-ig elkészített fővárosi településfejlesztési koncepció, stratégia és településrendezési eszköz – a kerületi településtervek 2027. június 30-ig történő elkészítése érdekében – 2025. december 31-ig maradhat hatályban.

(4) A településtervek készítése és módosítása, valamint a korábbi településfejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia és településrendezési eszköz módosítása során a településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet (a továbbiakban: új R.) eljárási rendelkezéseit kell alkalmazni. A településtervek (településfejlesztési terv és településterv) a vonatkozó 419/2021. (VII.15.) Korm. kormányrendelet és a Miniszterelnökség által kiadott Településtervezési szabályzat alapján szükséges kidolgozni.

Jelen településfejlesztési terv a Rendelet 3.sz. mellékletében meghatározott tartalommal került kidolgozásra.

1. JÖVŐKÉP

1.1 HARSÁNY JÖVŐKÉPE A TÁRSADALMI, GAZDASÁGI, TÁJI, TERMÉSZETI ÉS AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZETÉNEK ÉS TÉRSÉGI SZEREPÉNEK TEKINTETÉBEN

Harsány Község hosszú távú jövőképeének meghatározásakor számos külső és belső tényező figyelembevételére van szükség, amelyek alapjaiban determinálják a község hosszú távú fejlődési lehetőségeit. A település történelmi hagyományait, a táj és település jellegzetes kapcsolatát megőrizve, és szükség szerint újra élesztve, az itt élő emberek tapasztalatára és szorgalmára alapozva képzelet el jövőjét.

Harsány Község otthonos, vonzó arculattal rendelkező község, mely a természeti környezet és községi szolgáltatások kínálata mellett az oktatás-nevelésre, a korszerű egészségfejlesztésre fókuszálva, a korszerű mezőgazdasági infrastruktúrára, valamint a versenyképes gazdaságra kell alapoznia.

Harsány Község Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében, a Miskolci járásban helyezkedik el. Teljes területe 36,53 km²

A környező települések közül Bükkaranyos 5, Kisgyőr 8,8 kilométerre található, a legközelebbi városok a 13,9 kilométerre fekvő Emőd és a 18 kilométerre fekvő Miskolc.

A település legfontosabb megközelítési útvonala Miskolc felől az 3-as főúton haladva a 304-es, majd 25 601-es út érintésével a 2515-ös mellékút.

1.térkép: Harsány Község elhelyezkedése¹

A jövőkép Harsány Község hosszútávon bekövetkező víziója, azt az ideális állapotot határozza meg, amelyet a település 2030-2035-re szeretne elérni. Harsány Község egy erősödő, vonzó, versenyképes település, amely gazdasági, társadalmi és környezeti szempontból is fenntarthatóan és harmonikusan fejlődik. Jelen fejezetben megfogalmazottak jövő időben értendők, a jövőkép szerinti vízió kibontását szolgálják.

1.1.1 Társadalom

A Bükk Hegység déli részén helyezkedik el, Miskolctól 18 kilométerre délre fekvő település egy rendezett, „városkörnyéki” település, amely kedvelt lakóhely a beköltözők számára, de élhető lakóhely az őslakosok számára is.

Az itt lakók szép természeti környezetben, családi házakban élnek a településen. A közösség hagyományai a beköltözők számának növekedése mellett is fennmaradnak. A lakóhelyként és esetleges turisztikai célterületként népszerű a település.

Lakossága az utóbbi 5 évben – minden erőfeszítés ellenére – az országos átlagot meghaladó mértékben csökkent, sajnos a képzett fiatalok elvándorlása számottevő.

¹ Forrás: KSH Helységnévtár

HARSÁNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSTERV TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TERV

Földrajzi adottságai tekintetében azonban Borsod-Abaúj-Zemplén az ország egyik legváltozatosabb vármegyéje, ugyanis itt található az Alföld és az Északi-középhegység, vizekben gazdag terület: Sajó, Hernád, Bódva, Bodrog, Hejő, Takta, Rakaca, Jósua, Lázberci-víztározó, Rakaca-víztározó. Jelentős ipari, energetikai, erdőgazdálkodási és turisztikai lehetőségeket rejt.

A vármegye adottságai, történelmi múltja, kulturális értékei, kedvező földrajzi fekvése óriási potenciálokat rejt magában, ugyanakkor gazdasági és szociális helyzete nem megfelelő. A vármegye komplex terület- és gazdaságfejlesztése rendkívüli mértékben indokolt és szükségszerű.

A lakosság nagyobb része a közeli városokban dolgozik, ill. kis mértékben ugyan de a település is megfelelő minőségű munkahelyet biztosít a lakosság számára a településen üzemelő kisebb és nagyobb léptékű vállalkozások működése által.

A település gazdaságának fejlődésével javul a lakosság szociális helyzete és életminősége.

A község központja a helyi kulturális és társadalmi élet centruma, amely a helybeliek és a környékre érkező vendégek számára egyaránt magas szintű és sokszínű szolgáltatásokat képes nyújtani. Községi terei bírják a 21. század kihívásainak mindenben megfelelő, fenntartható, közösségi összetartás megerősítését ösztönző és a települési értékek ápolását biztosító sajátosságokat.

- Célunk, hogy tiszta és egészséges, falusias, kertvárosias környezetet biztosító, minőségi szempontból is élhető településsé fejlődjön Harsány 2030-2035-re.
- Harsány lakosságát erős helyi identitástudat és lokálpatriotizmus jellemzi majd 2030-2035-re. A helyi közösségek erősek, befogadóak lesznek, integrációs erejük nagy lesz, öntudatosak és büszkéek lesznek a településükre.
- A település demográfiai folyamatai kedvezőre fognak fordulni, Harsány lakosságszáma gyarapodni fog, amely egyrészt a természetes szaporulatnak, másrészt a vándorlási nyereségnek köszönhető majd.
- A település népességmegtartó erejének növelésével a családok, fiatalok számára vonzóvá fog válni a település, egyrészt a biztos megélhetés, a megfelelően erősödő gazdasági háttér megvalósításával (helyi gazdaság nyújtotta munkalehetőségek egyre többen választják majd lakóhelyül).
- Célunk, hogy a pozitív migrációs egyenleg mellett a 40 év alatti lakosság számának növelésével kiegyensúlyozottabb korszerkezete legyen a településnek.
- A település népességmegtartó ereje magas lesz; az óvodai nevelés és az általános iskolai tanítás magas minőségű lesz. A helyi humán infrastruktúra minősége folyamatosan növekszik majd, a nevelés-oktatás területén magas minőségben végzik majd a tehetséggondozást a gyermekek körében.
- A biztos megélhetés, tehát családok, háztartások anyagi biztonsága mellett a legfontosabb célként a lakosság egészségi állapota is javulni fog, a prevenció fontos szemponttá válik.
- Az öngondoskodás szintje magas lesz a településen.
- A közigazgatás a helyi közösséggel partnerségben fog működni, demokratikus önkormányzatiság jellemzi majd a települést.
- A szolgáltatási hálózat fejlesztése, illetve bővítése az integráló, gondoskodó és befogadó társadalom megteremtése érdekében a társadalmi szolgáltatásokat nyújtó, - különös tekintettel a rászorulóknak, hátrányt szenvedők különböző problémáit kezelő -, civil szerveződések, helyi egyházak és vállalkozások, valamint azok együttműködésében valósul meg.
- Fontos helyen szerepel az idegenforgalom, a turizmus fejlesztése (falusi turizmus)
- Harsány a térségi szintű turisztikai desztinációhoz kapcsolódóan is fontos szerepet játszhat. A települések természeti és kulturális értékeire építve kialakul egy térségi szinten egységes és versenyképes turisztikai kínálat, amely erősíti a vármegye idegenforgalmi vonzerőjét is. Nemzetközi szinten elsősorban a testvér települési kapcsolatokra, a befektetés-ösztönzésre és a turisztikaimarketingre fektethet hangsúlyt a Község.

1.1.2 Gazdaság

Harsány gazdasági struktúrája kiegyensúlyozotttá fog válni 2030-2035-re; a település gazdasági életének alapvetően meghatározó eleme a megerősödött mezőgazdaság lesz, és a település helyi gazdaságát diverzifikálni fogja a logisztikai szektor és a kisebb léptékű feldolgozóipari betelepült vállalkozások jelenléte.

HARSÁNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSTERV TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TERV

Az Önkormányzat célja, hogy lehetőségeihez képest támogassa azokat a mikrovállalkozásokat, amik helyben megtalálható munkahelyeket hoznak létre. Ez a cél párhuzamban áll a települési funkciók megerősítésével, hiszen kiemelt területnek számítanak a kiskereskedelmi, vendéglátást és lakossági szolgáltatást nyújtó vállalkozások segítése.

Az első számú gazdasági cél – és célállapot – a piactudatos foglalkoztatottság elérése. A Községben minden aktív korú és munkaképes lakos, aki dolgozni szeretne, munkalehetőséget fog majd kapni. Ez a cél összhangban van az országos foglalkoztatási politikával, helyi szinten annak leképezését jelenti. Az értékorientált közmunka-programok mellett a település gazdaságát erőssé tevő helyi vállalkozások is jelentős foglalkoztatóként lesznek jelen. Jelentősen csökkenni fog a munkanélküliek száma, a foglalkoztatottak száma pedig dinamikus módon nő, a munkaerő-piaci folyamatok ismét tartósan kedvezővé fognak válni.

Célunk, hogy az önkormányzati befektetés-ösztönzési, településmarketing tevékenysége intenzív, proaktív legyen a jövőben is.

1.1.3 Természeti környezet

- A település ökológiai imázsa sokat fog javulni. Harsány továbbra is óvni fogja a természeti értékeit és természetvédelmi területeit, amelyek egyre jobb állapotban lesznek. A rekreációs területek segítik majd a lakosság komfortérzetének növelését.
- A külterület tájszerkezete a táji adottságokhoz alkalmazkodó területhasználatok kialakításával tartható meg leginkább. A felhagyott külterületi részek hasznosítása fontos. Ez egyrészt a mezőgazdasági művelést, másrészt a turisztikai és kulturális szempontból hasznosítható rekreációs területeket jelenti. A természeti környezet minden oldalról határt szab a településnek, meghatározza a fejlesztések irányait. A természetvédelem régóta jelentős tényező a település életében, s a későbbiekben is egyik legmeghatározóbb összetevője lesz a területen zajló folyamatoknak, ami az itt élők számára korlátot, de egyben lehetőséget is jelent.

1. kép: a település határában

1.1.4 Épített környezet

- Harsány tiszta és egészséges, falusias, kertvárosias környezetet biztosító, minőségi szempontból is élhető településsé fejlődik 2030-2035-re, melynek belső zöldfelületi rendszere és külső táji környezete is magas minőségű lesz.
- Harsány élhető, vonzó településsé fog válni. Zöldterületi ellátottsága, a közterületek minőségének átlagos színvonala magas lesz, az értékörző hasznosítás, fejlesztés folyamatos, a kulturális, közösségi infrastruktúra kínálata széles lesz. Ennek a színvonalnak a megtartása, növelése a jövőképek fontos része,

HARSÁNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSTERV TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TERV

hiszen ez biztosítja a lakók, munkavállalók aktív, sokszínű életvitelének feltételeit, közvetetten pedig a gazdasági és társadalmi célállapotok elérését támogatja. A vonzó környezet, s benne a településhez kötődő, aktív közösségi életet élő helyi társadalom együttesen teremti meg azt a miliőt, amely a vendégek számára is vonzóvá, szerethetővé fogja tenni.

- A közterületek jól karban tartottak lesznek, attraktivitásuk magas lesz.
- Harsány lakossága rendkívül környezettudatos lesz, ennek fogja alárendelni a közlekedési és fogyasztási szokásait. Tudatában lesz, hogy ő is részese a klimatikus változások előidézésének ezért mérsékelni fogja a kibocsátását. A helyi lakosság energiafelhasználási szokásai sokat fognak változni, kifejezetten előnyben fogják részesíteni az építkezéseknél a megújuló energiafelhasználást. Az Önkormányzat környezeti politikája igen sikeres lesz, a település közintézményei alacsony kibocsátással és megújuló energiák felhasználásával működnek majd, amellyel jó példát tud majd mutatni a polgároknak is.
- Olyan minőségi lakóterületei lesznek a településnek, amelyek vonzzák majd a lakosságot. Egyre nagyobb lesz azoknak a lakásoknak a száma, amelyek megújuló energiákat alkalmaznak (az energiatudatos otthontervezés gyakorlata adaptálódott a lakossághoz). El fognak tűnni a lepusztult, a leamortizálódott lakókörnyezetek.
- A megfelelő átszellőzési viszonyok, az ökológiai kapcsolatok biztosítása, a hősziget-hatás mérséklése érdekében a település törekszik a zöldfelületi rendszer fenntartására, folyamatos fejlesztésre a jövőben is.

1.1.5. Térségi szerep

Harsány mérete, községi funkcióinak száma és vonzáskörzete alapján regionális szerepkörrel nem rendelkezik. Az országos közúthálózat fejlesztései, ha rövid időn belül nem is érik el közvetlenül a települést, a megközelíthetőség és az elérhetőség javulása belátható időn belül kedvező hatással lehet a helyi gazdaságra és lakosságra.

A település célja a nyugodt, csendes és magas minőségű lakókörnyezet megteremtése, valamint az alapvető, a mindennapi élethez szükséges szolgáltatások helyben történő biztosítása. Ezt az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények (pl. egészségügyi ellátás, óvoda, bölcsőde, általános iskola), a helyi kereskedelmi és szolgáltatóegységek, valamint a civil szervezetek együttműködése biztosítja.

Harsány településhálózatban betöltött szerepe jelenleg alacsony, jelentős térszervező erővel nem rendelkezik, és ennek kialakulása hosszú távon sem valószínű. Vonzáskörzete korlátozott, ezért a település fejlődése szempontjából kiemelten fontos a környező településekkel való együttműködés, különösen a közszolgáltatások közös, hatékony és költségtakarékos megszervezése érdekében.

Az Európai Unió és Magyarország területfejlesztési irányai egyre inkább a térségi, várostérségi alapú forráselosztás felé mozdulnak el. Ezért Harsány számára stratégiai jelentőségű a településközi kapcsolatok erősítése, a térségi szerepkör és az érdekérvényesítő képesség növelése. A közös fejlesztési programok, feladatmegosztások és térségi érdekérvényesítés lehetőséget adhatnak a helyi lakosság életminőségének javítására.

Harsány Község jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan:

- Harsány Község együttműködik a térségi önkormányzatokkal, intézményekkel és gazdasági szereplőkkel.
- A közigazgatás és a gazdaság területén egyaránt érvényesül a kölcsönös érdekek figyelembevétele és a közös fellépés a térségi fejlesztési célok érdekében.

1.2. TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI ELVEK

Harsány Község településfejlesztési koncepcióját a település széles nyilvánossága, államigazgatási szervek és önkormányzati igazgatási szervek bevonásával kell újra gondolni. Ez az egyik biztosítéka annak, hogy olyan fejlesztési elképzelések kerüljenek a településtervi eszközökbe melyek a település jövőjét, hosszú távú fejlődését és fejlesztését szolgálják. Ezek lehetnek:

1. Fenntarthatóság és környezettudatosság

- **Zöldinfrastruktúra fejlesztése:** parkok, fasorok, zöldfelületi hálózat bővítése.

HARSÁNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSTERV TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TERV

- **Energiahatékonyság:** közintézmények energetikai korszerűsítése, megújuló energiaforrások használata.
- **Vízgazdálkodás:** csapadékvíz helyben tartása, belvízvédelmi fejlesztések.

2. Életminőség javítása

- **Csendes, nyugodt lakókörnyezet** biztosítása a közlekedési terhelés minimalizálásával.
- **Közzolgáltatások elérhetősége:** helyben vagy térségi együttműködéssel biztosított egészségügyi, oktatási és szociális ellátás.
- **Lakossági igények figyelembevétele** a fejlesztési döntésekben.

3. Társadalmi kohézió és közösségi élet erősítése

- **Közösségi terek fejlesztése:** művelődési ház, szabadtéri rendezvényhelyszínek.
- **Lakossági részvétel:** partnerségi fórumok, véleményezési lehetőségek biztosítása.
- **Helyi identitás erősítése:** hagyományok ápolása, helyi értékek bemutatása.

4. Gazdasági alapok megerősítése

- **Helyi vállalkozások támogatása:** kis- és középvállalkozások ösztönzése, helyi termékek piacra jutásának segítése.
- **Turizmus fejlesztése:** falusi turizmus, ökoturizmus, helyi rendezvények.
- **Mezőgazdaság modernizálása:** öntözésfejlesztés, értéknövelt feldolgozás támogatása.

5. Közlekedési és infrastrukturális fejlesztések

- **Megközelíthetőség javítása:** úthálózat állapotának javítása, közösségi közlekedési kapcsolatok fejlesztése.
- **Kerékpáros és gyalogos közlekedés** feltételeinek javítása.
- **Digitális infrastruktúra:** szélessávú internet-hozzáférés bővítése.

6. Térségi együttműködés

- **Közzolgáltatások közös működtetése** a környező településekkel.
- **Közös fejlesztési programok** (pl. pályázatok, turisztikai útvonalak).
- **Térségi érdekérvényesítés:** aktív részvétel a járási és megyei fejlesztési fórumokon

2. STRATÉGIA

Jelen fejezet célja a középtávú községi célok részletes meghatározása. Harsány vonatkozásában a községi szintű tematikus célok, amely tematikus jelleggel megfogalmazott, de nem szükségszerűen egy-egy ágazatra korlátozódó érvényességű célok, melyek a község egészére vonatkoznak. A középtávú községi célok integrált jellegű célok, olyanok, melyek eléréséhez több tematikus/ágazati jellegű tevékenység koordinált végrehajtása szükséges.

E célok kialakításánál fontos szempont volt, hogy a Településfejlesztési Terv nem kizárólag Harsány község önkormányzata, hanem a település egészének tervezési alapküldetése. Ebből kifolyólag tartalmazza azokat a célokat is, amelyek megvalósításáért a község önkormányzata csak közvetve vagy részben felelős, hiszen azokat állami, magán, nonprofit szereplők valósítják majd meg.

Az ENSZ Millenniumi Fejlesztési Céljait 2000-ben fogadták el a tagállamok. Ez a világszintű célrendszer elsősorban a fejlődő országok problémáira, ezen belül is a társadalmi problémákra koncentrált. Ennek egy igazított változata a 2015-ben elfogadott Agenda 2030 határozat, amely a környezeti, társadalmi problémák globalizálódó jellegére tekintettel már nem csupán a fejlődő, hanem a fejlett országok szempontjait is figyelembe veszi, és a környezeti szempontok is hangsúlyosabbá váltak benne.

A megfogalmazott 17 fenntartható fejlődési célhoz (Sustainable Development Goals – SDGs) való illeszkedés vizsgálat során elemzi jelen dokumentum a Településfejlesztési Stratégiák célrendszerének teljeskörűségét. Tekintettel arra, hogy a hazai fejlesztéspolitika is épít a SDGs rendszerre, és használja azt, jelen dokumentum azok bővebb bemutatásától eltekint.

Fenntartható fejlődési célok (Sustainable Development Goals – SDGs²)

2.1. A TELEPÜLÉS ÁTFOGÓ FEJLESZTÉSÉT SZOLGÁLÓ CÉLOK MEGHATÁROZÁSA

A községi szintű, 7-8 évre szóló középtávú célok alapvetően ágazati bontásban kerülnek megfogalmazásra.

- T1: Fejlett helyi gazdasági élet, elsősorban a helyi és térségi erőforrásokra támaszkodva
- T2: Harsány a vonzó község
- T3: Aktív közösségi élet és társadalmi reintegráció, civil szféra kohéziós funkcióinak erősítése
- T5: Harsány turisztika jellegének fokozása

² Forrás: <https://ksh.hu/s/kiadvanyok/fenntarthato-fejlodes-indikatorai-2022/>

T1: Fejlett helyi gazdasági élet, elsősorban a helyi és térségi erőforrásokra támaszkodva

2.1.1 Gazdaságösztönzés

A gazdaságösztönzés négy elemből áll:

1. javuló gazdasági feltételek mind a helyi, mind a betelepülni szándékozó vállalkozások számára, melyek eredményeként új munkahelyek jönnek létre;
2. a helyi gazdaság támogatása;
3. turizmus feltételeinek erősítése;
4. turizmus, mint ipari ágazat bevételtermelő képességének javítása.

A befektetés ösztönzés beavatkozási területei a következők:

- helyi termelők piacra jutási feltételének támogatása
- aktív, vállalkozásbarát önkormányzati működés kialakítása
- együttműködés a község és közvetlen környezete között

Mindezen elemek együttesen érik el a hatékonyan a kívánt célt. A helyi- elsősorban mezőgazdasági termelők – segítése történhet meg az értékesítés támogatásával és a mezőgazdasági infrastruktúra fejlesztésével. S mindezeket a fizikai feltételeket erősíti a vállalkozásbarát önkormányzati működés, amely könnyebbé, s rugalmasabbá teszi a vállalkozások és az önkormányzat kapcsolatát.

A fejlett helyi gazdaság több tényezőbből tevődik össze: infrastrukturális fejlesztések, munkahelyteremtés, munkavállalók kompetenciájának növelése és a KKV-k támogatása.

2.1.2 SDG 8. „tisztességes munka és gazdasági növekedés”

A helyi igények kielégítésére és a munkanélküliség csökkentésére lehet megoldás, ha bővül a településen a környező településeket is ellátó szolgáltatói szféra, valamint a szakipari munkások köre. Kiemelt szerep juthat a mezőgazdasági termékfeldolgozás kiépítésére, mely a helybéli lakosság megélhetésének fontos területe lehetne. A mezőgazdasági ágazatra a termékfeldolgozás, illetve a késztermékek piacra kerülésének segítése vezethet a település gazdasági megélénküléséhez.

A gazdaság fejlesztésének fontos elhatározása, hogy az új vállalkozások betelepüljenek, a működésükhöz szükséges feltételek javuljanak, melynek fontos alapja a működő gazdasági területek, melyek bővítéséhez további infrastruktúra kiépítésére van szükség. A település tökevonzó képességét tovább kell növelni a helyi, a térségi és egyéb befektetők számára. A helyi vállalkozások fejlesztését segíteni szükséges, kedvező környezetet kell számukra biztosítani, valamint fejleszteni kell a humán erőforrásokat és az infrastruktúrát.

Szükséges a nevelés-oktatás, az egészségügy és gyermekjóléti – szociális ellátás területeinek minőségi fejlesztése. Az Önkormányzat törekszik arra, hogy demokratikus helyi kormányzást valósítson meg. A demokratikus helyi kormányzás a jó kormányzást (demokratikus döntéshozatalt, a döntés előkészítésben való közösségi részvételt, a konszenzusra való törekvést) és a közösség fenntartható fejlődés melletti elkötelezettségét jelenti. Szükséges a szolgáltatáshiányos területek felszámolása.

Kiemelten fontos terület ezen kívül a fiatalok bűnmegelőzéséhez, valamint a hátrányos helyzetű csoportok védelméhez kapcsolódóan a prevenció és a családvédelem erősítése, szorosan kapcsolódva az egyházi és közösségi kezdeményezésekhez. Cél a hatékony egészségügyi rendszerek, prevenció és rehabilitáció szélesítése; a prevenció és egészségmegőrző programok, szemléletformálási akciók fenntartása az egészségügyi szféra és civil szervezetek bevonásával. Kiemelten fontos a demográfiai folyamatok miatti idősök mellett a perifériára szorultak ellátásának, re-integrálásának segítése.

2.1.3 Munkahelyteremtés

A munkahelyteremtés is többtényezős folyamat, amelynek fontos generálója a helyi önkormányzat: kommunikációt folytat a vállalkozásokkal, biztosítja a fizikai és egyéb feltételeket is. Másrészről a munkahelyteremtéssel csökken a munkanélküliség elleni küzdelem, hiszen a munkanélküliekkel rendelkező családokban romlanak az

HARSÁNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSTERV TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TERV

életkörülmények és az emberek életminősége, ezzel egyidejűleg az önkormányzat szociális kiadásai emelkednek a támogatások miatt.

A munkaerő számszerű bővítésére és minőségi fejlesztésére van szükség és a befektetőbarát környezet fenntartására, az alábbi részcélok szerint:

- humán erőforrás program keretében a munkaerő tartalék átképzése
- a fiatalok identitástudata alakítása, az itt maradás érdekeltségének kialakítása,
- a lakónépesség mobilitási képességét a közlekedési infrastruktúra fejlesztése elősegíti, a közlekedés és elérhetőség javul, a települési kapcsolatok napi igénybevétele, fejlődése a lakónépesség helyben maradását generálhatja
- vissza nem térítendő anyagi támogatás
- a közfoglalkoztatottak beintegrálása az elsődleges munkaerőpiacra
- csökkent munkaképességűek foglalkoztatása

2.1.4 Munkavállalói kompetencia növelése:

A következő elem a munkavállalói kompetencia növelése. Itt két területet különítünk el: az egyik a jelenlegi aktív korúak, a másik korcsoport pedig a gyermekek és a fiatalok. Az aktív korúak esetében a cél és feladat az aktivitási ráta növelése, ehhez a munkavállalók elhelyezkedésének segítése. A másik korcsoport – a jövő munkavállalói számára a szükséges feltételek megteremtése. A hangsúlyt a szolgáltatások színvonalának további javítására szükséges helyezni. A magas színvonalú oktatás-nevelés biztosítása nem csupán társadalmi, hanem gazdasági szempontból is kiemelkedő fontosságú. A versenyképes oktatási háttér biztosítása érdekében fontos a gazdaság igényeihez gyorsan és rugalmasan alkalmazkodni képes szakképzési rendszer jelenléte a térségben.

2.1.5 KKV-k támogatása:

Fontos a vállalkozások fejlesztését segítő hatékony községi intézményrendszer kialakítása. Az önkormányzat törekszik a magánbefektetőkkel való szervezett és strukturált összefogásra, ösztönzi a piaci szereplőket, hogy fejlesszenek és munkahelyeket teremtsenek. A magánbefektetőkkel való kapcsolatok módjai, amit az Önkormányzat alkalmaz: folyamatos információcsere, tájékoztatás, közös projektek generálása és megvalósítása. Erősíteni kell a helyi vállalkozásokat, ennek érdekében tovább kell ösztönözni a helyi termékek és szolgáltatások fogyasztását, többek között az értékesítés elősegítésével, amely elősegíti a helyben keletkező jövedelmek minél nagyobb részének községben tartását és a község önálló képességének erősítését.

T2: Harsány a vonzó község

2.1.6 SDG 11 „fenntartható városok és közösségek”

Ezen tematikus cél eredményeképpen egy emberközpontú, szolgáltató község megteremtése válik valóra. Ez egyrészt a szolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális alapellátás, sport, művelődés stb.) és a hozzájuk kapcsolódó infrastruktúra fejlesztésével; másrészt az e-közigazgatás továbbfejlesztésével jön létre. Nagyon fontos szempont, hogy minden fejlesztés esetében a fenntarthatóság elve érvényesüljön, energiakímélő beruházások valósuljanak meg, s előtérbe kerüljön a megújuló energiaforrások minél nagyobb arányú hasznosítása.

A cél elérését az alábbi részterületek segítik:

2.1.7 Magas színvonalú szolgáltatások

Ezen céllal egy élhető, XXI. századi község megvalósítása a feladat. Ennek az eléréséhez szintén több terület fejlesztése járul hozzá. Egyrészt a községben jelenlévő szolgáltatások színvonalának fejlesztése úgy, hogy ez kiterjedjen a szolgáltatások minden területére. Ehhez szorosan kapcsolódik a község zöldfelületeinek fejlesztése, egységes zöldfelület rendszer kialakítása, figyelembe véve a községrészi igényeket és potenciális lehetőségeket is.

További cél az épületállomány megújítása, amely esetében kiemelt szerepet játszik az alulhasznosított és/vagy nem megfelelő műszaki állapotban lévő gazdasági és közfunkciókat betöltő épületállomány. Ezen a területen a

HARSÁNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSTERV TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TERV

község hatásköre elsődlegesen a saját tulajdonában lévő ingatlanok rekonstrukciójára terjed ki. A cél az, hogy a fizikai jellegű felújítások hozzájáruljanak az adott épület funkcióinak megerősítéséhez, bővítéséhez, költséghatékony üzemeltetéséhez- megfelelő infrastrukturális alapot biztosítva a köz- és humánszolgáltatások magas színvonalú ellátáshoz.

Kiemelt célként tekint a község arra, hogy a XXI. század digitális technológiáit használja a községfejlesztésben és a község üzemeltetésében. Ennek oka egyrészt, hogy a fejlődés ezt generálja, másrészt a fiatalok helyben tartásának egyik tényezője lehet, hogy a község hogyan és miként jelenik meg a virtuális térben. A jelenkorban a lakosság nagy része, s leginkább a fiatalok az ügyek nagy részét online intézik, ami a közösségépítésben is egyre nagyobb szerepet játszik.

2.1.8 Zöld község

„Környezeti pillér” SDG-k

A cél egy környezetileg fenntartható település kialakítása; melynek eljárásában megjelenik a község által üzemeltetett intézmények káros anyag kibocsátásának csökkentése, ezzel egyidejűleg az elérhető legmodernebb technológiák alkalmazása és a működési költségek csökkentése is.

Ennek lépései a következők:

- kompakt, de tagolt falusias szerkezet kialakítása;
- a község közintézményeiben alternatív fűtési és világítási rendszerek kiépítése, későbbiekben alternatív meleg víz használat biztosítása;
- környezetbarát közlekedés feltételeinek megteremtése: a közösségi-, valamint a kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása;
- a községi zöldfelületek arányának növelése, valamint a meglévő zöldfelületek revitalizációjának megvalósítása;
- környezettudatos szemléletformálási akciók megvalósítása a teljes lakosság körében; pl.: természet- és környezetvédelem, helyi értékek védelme, hulladékgazdálkodás, újrahasznosítás fontossága, alternatív közösségi módok előnyben részesítése;
- körforgásos gazdaságra való áttérés;
- rekultiváció és kármentesítés a szennyezett területeken.

A község szerkezetével és épületállományával kapcsolatos fejlesztések kiemelt célja a nyugodt községi életforma hosszú távú felértékelődése. Ennek előfeltétele az épített környezet olyan fejlesztése, amely összhangba hozza a község gazdasági-társadalmi-környezeti hatékonyságának növelését, az életminőség javítását és a község karakterének megtartását. A kiegyensúlyozott településszerkezet érdekében a község minden része fejlesztéseket igényel, amellyel megőrizhető a község hagyományos karaktere- a megfelelő életminőség biztosításával párhuzamosan.

Ezekkel a lépésekkel az önkormányzat példát mutat a község lakói és vállalkozói számára, hogyan lehet környezettudatosan, fenntarthatóan működni, ezzel is ösztönözve a lakosság többi szereplőjét a változásra s környezetünk hathatós védelmére.

Az épített környezet fejlesztésekor kiemelt szempont kell, hogy legyen az energiahatékonyság növelése, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, az épített örökség védelme, valamint a kihasználatlan épületek, telkek és barnamezős területek intenzívebb hasznosítása. Az épített környezet fejlesztése és a természeti környezet javítása

HARSÁNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSTERV TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TERV

során a település átgondoltan alkalmazza a klímaváltozás mértékének és negatív hatásainak mérséklésére lokálisan bevethető eszközöket, intézkedéseket (pl. fenntartható településszerkezet kialakítása, környezetkímélő és energiahatékony technológiai megoldások alkalmazása, klímatudatos szemléletmód terjesztése, utazási szokások megváltoztatása).

A helyi értékvédelem során az építészeti értékeket megbecsülő szemlélettel, de a realitásokat is szem előtt tartó megfontoltsággal kell a helyi értékek védelmére vonatkozó javaslatokat, szabályokat kidolgozni, és a védett épületek listáját (kataszterét) véglegesíteni, az önkormányzat és a tulajdonosok együttes bevonásával.

Az önkormányzat feladata a védett területekhez csatlakozó részekben olyan helyi szabályok meghozatala, amely a táj egységes arculatának megőrzését, a település tájban való harmonikus megjelenését, a beépített terület feltáruló táj látványértékeinek megőrzését, esetenként javítását szolgálja.

2.1.9 Községi arculat

A községi arculat javítása minden fejlesztéshez kapcsolódik, hiszen egy egységes településkép és községi imázs segíti a gazdasági fejlesztését is, valamint hozzájárul a községben élők jó életminőségéhez, továbbá a turizmusban is kiemelkedő szerepe van, hiszen ez alapján ítélik meg először a községet az ide látogatók. A községi arculat és imázs újabb karakteres településképi elemek létrehozásával is erősíthető. A településszerkezetben a közterek és a zöldterületek ilyen elemnek tekinthetők. A közterületek revitalizációja a közterek tudatos bővítését, minőségének emelését és „élettel telítését” jelenti, aminek eredményeként valódi közösségi térként funkcionálhatnak.

2.1.10 Közlekedés fejlesztése

A belső község közlekedés fejlesztése az útminőség javítására és a környezetbarát közlekedési megoldások elősegítésére irányul. A közlekedés környezeti ártalmainak felszámolásához járul hozzá a közösségi közlekedés rendszerének korszerűsítése, amely egyfelől a járatok optimalizálást, másfelől környezetbarát közlekedési eszközök alkalmazását jelenti a községben.

A település belterületi úthálózata átlagosnak tekinthető. A folyamatos karbantartási igény mellett a még le nem aszfaltozott utak kiépítése jogos lakossági igény. Ilyen terület a tó feletti zártkerti utak, ahol a rendkívül keskeny kialakítás miatt szükséges lenne a belterület által meghatározott útszélesítés elvégzése, akár az út céljára történő lejegyzéssel is.

Fenti területtől eltekintve a Zrínyi utca az önkormányzat legutolsó nagyobb aszfaltozatlan belterületi utcája. Ennek aszfaltozását az ott lakók viszonylag magas száma, és az aszfaltozott út járdahelyettesítő funkciója is szükségessé teszi.

Az úgynevezett pincés területeken az útaszfaltozást az utak hiánya is akadályozza. Az egyelőre közterület rendeltetésű egység rendezési tervben már út besorolású ingatlanként szerepel, így megfelelő forrás rendelkezésre állása esetén a terveztetés az Ady Endre utcában is elindulhat.

A belterületi közlekedés fejlesztés korábban elhanyagolt területe a járda hálózat. A község belterületén régen kiépített, töredezett beton járdák találhatók, amelyek korszerűsítése, újra építése kiemelt fontosságú az akadálymentes közlekedés biztosítása érdekében is. Járdák tekintetében elsősorban a Kossuth Lajos utca két oldalán található járdák felújítására van lakossági igény.

Szintén a közlekedés biztonsága miatt a Kossuth Lajos utca Malom utca kereszteződésében gyalogátkelőhely létesítése lehet indokolt, ami az iskolába, óvodába közlekedő gyerekek biztonságos áthaladását tenné lehetővé.

Fontos, hogy a közlekedési hálózat fejlesztése a fenntartható mobilitást szolgálja, amelyek mindegyike elősegíti közvetlen vagy közvetett módon a klímaváltozás hatásainak mérséklését. A település közlekedési rendjét, a gyűjtőutak kijelölést úgy kell megtervezni, hogy a lakó és intézményterületeket a lehető legkisebb környezetterhelés érje, jól kapcsolódjanak az országos főutak rendszeréhez, a kereskedelmi- szolgáltató-, ipari, gazdasági területek megközelítése a legkisebb mértékben zavarja a környezetet.

T3: Aktív közösségi élet és társadalmi re integráció, szféra kohéziós funkcióinak erősítése

2.1.11 Aktív közösségi élet

Az elérhető közösségi életminőség (átfogó cél) elérése úgy történik meg, hogy ennek eredményeként Harsány egy erős helyi közösségekkel rendelkező településsé válik. A legfontosabb, hogy a község és a polgárai közötti kapcsolat erősödjön, interaktív kommunikációs csatornák alakuljanak ki, 4 fontos lépés:

- Ezen cél eléréséhez az első lépés a községi identitás tudat erősítése.
- Másodsorban fontos, hogy a közösségi események és programok ne csak községi szinten valósuljanak meg a település központi helyszínein, hanem ösztönözni kell helyi akciók megvalósítását a külső területeken is.
- A közösségfejlesztés fontos eleme a községben működő civil szervezetek aktivitásának fenntartása és bevonásuk a település működésébe. A közösségfejlesztésnek egyik jó módszere a sportrendezvények szervezése, amihez szükséges a sportinfrastruktúra fejlesztése is.
- A negyedik rész cél pedig a kultúra és tradíciók megőrzése; fesztiválok, zenei és más programok hosszú távú létének biztosítása a község életében.

A településen élők életminőségét erőteljesen befolyásolja az elérhető kulturális és szabadidős szolgáltatások mennyiségi és minősége. Ehhez kapcsolódóan hangsúlyos a szabadidő eltöltését segítő ellátás, különösen a játszóterek, rekreációs terek sportlétesítmények kiépítése, fejlesztése, amely a lakosság egészségi állapotának javításában is fontos szerepet tölthet be.

A település abban a szerencsés helyzetben van, hogy a község főterén három oldalról saját tulajdonú ingatlanokkal rendelkezik, így lehetősége van, a településközpont képének meghatározására. A főter egyik oldalán található úgynevezett „Csarnok” épület – melyben az önkormányzat jelenleg raktározási tevékenységet folytat – jelentős fejlesztési lehetőséget hordoz magában. A község Községi Háza az egykori általános iskola kisebb-nagyobb átalakításával jött létre, de az épület adottságai nem teszik lehetővé nagyobb érdeklődésre számot tartó rendezvények megtartását. A csarnok a maga 400 m²-es alapterületével lehetőséget biztosítana egy olyan fedett, nyitott közösségi tér kialakítására, melyben akár egy cc 150 m²-es alapterületű közösségi terem is kialakítható lenne. Összehasonlítás képpen jelenleg 60 m²-es alapterületű teremben zajlanak az önkormányzati rendezvények. A csarnokhoz olyan területek is tartoznak, ahol egyéb közösségi funkciók is (pl. játszótér is) kialakítható lenne.

A község egy jelentős nagyságú sportpályával is rendelkezik. A területen jelenleg labdarúgópálya, öltöző, műfüves pálya, játszótér és kültéri kondipark található. A terület nagysága ugyanakkor további szabadidős - és sporttevékenység folytatására alkalmas lehetőségek kialakítását is magában hordozza. Akár streetball vagy tenispálya is elhelyezhető a területen. Szintén lehetőséget nyújt a terület kültéri szabadterei színpad megépítésére, amivel a terület alkalmassá válik nagyobb közösségi rendezvények megtartására.

2.1.12 Társadalmi re integráció

Kiemelt szempont az esélyegyenlőség érvényesítése a községi élet és a fejlesztések minden területén. Ezekhez hozzájárul nagymértékben a szociális községrehabilitációs és a funkcióbővítő tevékenységek megvalósítása.

T5: Harsány turisztika jellegének fokozása

A községben található horgászto jelentős turisztikai vonzerővel rendelkezik. Ezt a turisztikai vonzerőt kellene az önkormányzatnak is támogatnia. Jelenleg hiányzik egy olyan szabadidő eltöltési lehetőség, ami a családok, természetkedvelők számára biztosíthatna kapcsolódási lehetőséget.

A településről kiindulva hivatalos túraútvonalak jelenleg nem állnak a túrázni szándékozók rendelkezésére, annak ellenére, hogy a Harsány-Kisgyőr közötti völgy kiemelkedő természeti értékekkel, különleges állat- és növényvilággal rendelkezik. Harsányból elindulva három csodálatos túraútvonal kialakítására lenne lehetőség. Az egyik a tó mellett Kisgyőrig, a másik a Halom-várig, míg a harmadik a tavakat megkerülve vissza Harsányig.

HARSÁNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSTERV TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TERV

A völgy része a Kisgyőri Halom-vár-Csincse-völgy - Cseh-völgy kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területnek melynek 1000 hektáros területéből Harsány 669 hektárral veszi ki a részét

A túraútvonalakon a Bükki Nemzeti Park munkatársainak segítségével tájékoztató táblákon lehetne bemutatni a terület különleges állat- és növényvilágát, a három település határán található Halom-vár történetét.

A település kiaknázatlan lehetősége a pincesor. A községben majd annyi pince található, mint amennyi lakóház van. Az Esze Tamás utca és a Dézsma pince közötti rész fejlesztésével egy olyan közösségi teret, lehet kialakítani, ahol borkóstolások, boros rendezvények is megtarthatók lennének.

A Dézsma-pince kiállítótér funkcióját a borházban a galéria kialakításával lehetne erősíteni, de pince ágakban borkóstolók lebonyolításának alkalmas tér is kialakítható.

A község elhivatott abban az irányban, hogy a turizmus feltételeit erősítse, szolgáltatásokat bővítse s ennek következtében a község életében a turizmus húzóágazattá váljon, ezáltal a bevételtermelő képessége jelentősen nő, ennek következtében munkahelyeket teremt, s az ott foglalkoztatott családok életszínvonala növekszik. A turizmus fejlesztése is komplexen, több lábon állva valósul meg. Egy község „eladhatóságának” legegyszerűbb módja a turizmus, ahol a község jelenkori és múltbéli értékeit megmutatjuk és kommunikáljuk. Valamint kiemelt szempont, hogy nem pontszerű idegenforgalmi látványosságokat kívánunk fejleszteni, hanem turisztikai desztinációt, ami, mint termék jelenik meg, s magában foglalja a hatékony együttműködést a turisztikai vállalkozások között mind a marketing, mind a közös programszervezés, de akár a közös foglalási rendszeren keresztül is.

Részfeladatok a cél eléréséhez: program csomagok kialakítása; újabb szálláshelyek létrehozása; az épített és természeti értékek megőrzése és bemutatása; térségi turisztikai szolgáltatások fejlesztése; valamint szabadidős tevékenységek bővítése.

Az épített és természeti örökség esetében az alábbi feladatokra kell figyelmet fordítani:

- helyi szellemi és tárgyi értékek fizikai védelme és ahol lehetséges, funkcionális megújítása, hasznosításának elősegítése,
- országos és helyi védettségű műemlékek védelme,
- hagyományőrzés és-ápolás

Önmagában a fenti tevékenységek folytatása azonban nem elegendő, hiszen a lakosság aktív részvételéhez és a turizmus kulturális vonulatának fejlesztéséhez elengedhetetlen a község szellemi és művészeti értékeinek közismertté és elismertté tétele, a programkínálat időbeli tervezése és összehangolása, továbbá a szolgáltatások illeszkedése és célcsoport elvárásaihoz és szükségleteihez.

2.2 TEMATIKUS ÉS A TERÜLETI CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK BEMUTATÁSA

A területi célok és tematikus célok együttes megvalósítása segíti elő a településfejlesztési koncepcióban felvázolt átfogó célok és a tervezett jövőkép elérését.

A megyei fejlesztési elképzeléseknek igazodniuk kell az országos területfejlesztési elképzelésekhez, illetve az országos jelentőségű fejlesztések megvalósulása mindenképpen érinti a megyét.

Megyéinket az alábbi magasabb szintű területfejlesztési elképzelések érintik:

- EU7 Környezetvédelmi Cselekvési Program
- Nemzeti Fenntartható Fejlődési Stratégia
- Nemzeti Fejlesztési 2030 Országos Fejlesztési Koncepció és Országos Területfejlesztési Koncepció
- Nemzeti Környezetvédelmi Program

A TOP a helyi szükségletekre való eredményesebb reagálást és a területi sajátosságokat szem előtt tartva került kidolgozásra, ennek megfelelően a program beavatkozási logikája is terület alapú. A program alapelve, hogy a területileg decentralizált, térségi, helyi jelentőségű fejlesztéseket finanszírozza, amelyeket döntően a helyi –

megyei- és települési – önkormányzatok valósítanak meg. A fenti decentralizált fejlesztések tervezése a megyei önkormányzatok és a megyei jogú városok szintjén folyik.

2.3 AKCIÓTERÜLETEK KIJELÖLÉSE, A KIJELÖLÉS ÉS A LEHATÁROLÁS INDOKLÁSA

Azon beavatkozásokat, amelyek egy földrajzilag jól körül határolható területen helyezkednek el, célszerű területileg integráltan végrehajtani a valódi hatásosság érdekében. Az így kijelölt akcióterületek a községfejlesztés funkcionális magjaiként szolgálnak. Az akcióterületi megközelítés fontos- és az eddigi értékelések eredményei szerint is sikeres- eszköze a források koncentrált felhasználásának, és ajánlott keretét képezi a magánszféra fejlesztésekbe való bevonásának is. Az akcióterületek kijelölése azonban nem jelenti azt, hogy mindössze ezekben a településrészekben történnek átfogó fejlesztések, hiszen az önkormányzat egyéb projektjei, valamint a magánszféra beruházásai a jövőben is érinteni fogják Harsány teljes területét.

Az akcióterületi projektek térben koncentrált és egymással összehangolt projektek, ahol földrajzilag is koncentráltan végbemenő fejlesztések vannak jelen és megfelelnek az alábbi elvárásoknak:

- az akcióterületek kiterjedése ne legyen eltúlzott, csak azok az utcák kerüljenek bele, amelyek a fejleszteni kívánt épületek, intézmények és közterek, valamint a lehetséges magánberuházások miatt valóban indokoltak;
- az akcióterületek megjelenésükben minél homogénebbek, térbelileg pedig koncentráltak legyenek;
- az akcióterület számára megfogalmazott cél érdekében kerülnek megvalósításra,
- egymásra együttes hatást fejtenek ki, az egyes projektelemek segítik más projektek megvalósulását, illetve hatásának kiteljesedését,
- volumenük, így várható hatásuk is legyen akkora, hogy érzékelhető változást idézzenek elő az akcióterületen,
- a kijelölt akcióterületen a lehető legnagyobb addicionális hatást lehessen elérni a magántőke mobilizálásával;
- funkcionális szempontból az akcióterületek egy egységet alkossanak úgy, hogy a funkcióváltásra és-bővítésre megfelelő helyszínt kínáljanak;
- a szociális és „funkcióbővítő” jellegű akcióterületek teljesítsék azokat a feltételeket, amelyeket a korábbi hasonló pályázati konstrukciók előírtak akár a szociális mutatók, akár az ellátandó funkciók tekintetében.

2.4 AKCIÓTERÜLETI LEHATÁROLÁSOK

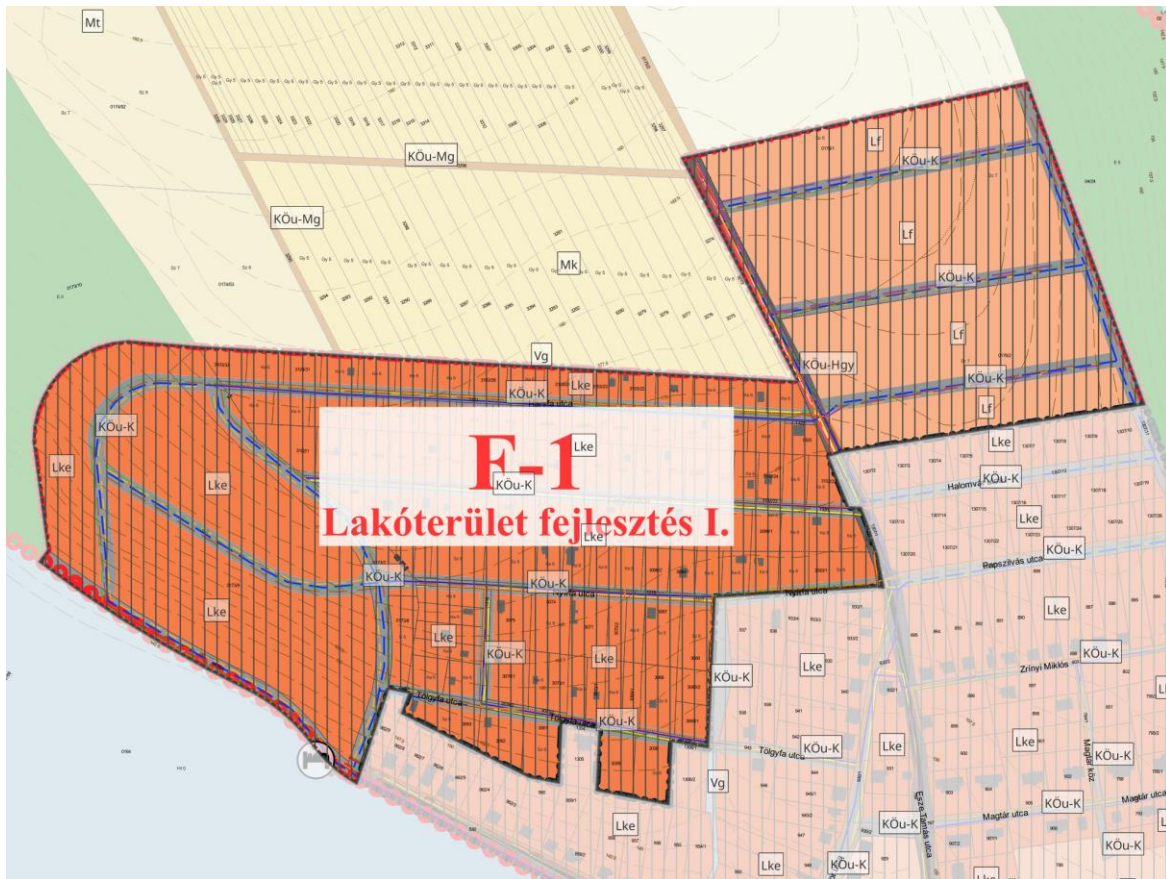
1. Lakóterület fejlesztés I. (F-1)

A lakóövezetek közműellátásának fejlesztése: Az ivóvíz- és szennyvízhálózat korszerűsítése az akcióterület egyes lakóövezeteiben elengedhetetlen, különösen olyan területeken, ahol elavult rendszerek vannak, valamint a még beépítettlen területek közművesítettségének megvalósítása. A gáz- és elektromos hálózat fejlesztése révén megbízhatóbb energiaellátást és biztonságosabb közműszolgáltatást lehet biztosítani.

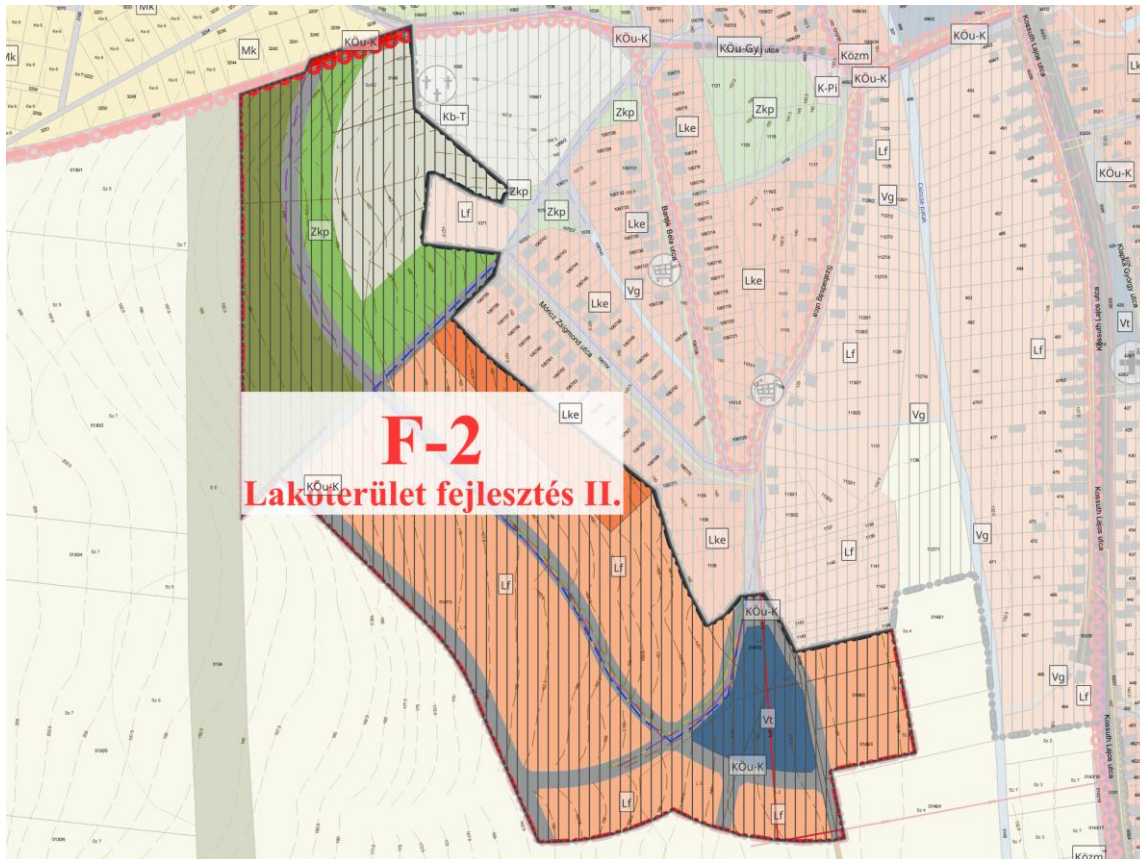
A fejlesztési területen valamennyi közmű elérhető. De a még beépítettlen lakóterületek közművekkel nem rendelkeznek, a közműellátás biztosítása szükséges a lakóterület beépítéséhez.

Zöldterületek és közösségi terek: Új parkok és játszóterek létrehozása, amelyek elősegítik a közösségi életet. A meglévő zöldfelületek karbantartása és bővítése, fásítási programok indítása.

HARSÁNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSTERV TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TERV

2. Lakóterület fejlesztés II. (F-2)

HARSÁNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSTERV TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TERV

A lakóövezetek közműellátásának fejlesztése: Az ivóvíz- és szennyvízhálózat korszerűsítése az akcióterület egyes lakóövezeteiben elengedhetetlen, különösen olyan területeken, ahol elavult rendszerek vannak, valamint a még beépítettlen területek közművesítettségének megvalósítása. A gáz- és elektromos hálózat fejlesztése révén megbízhatóbb energiaellátást és biztonságosabb közműszolgáltatást lehet biztosítani.

A fejlesztési területen valamennyi közmű elérhető. De a még beépítettlen lakóterületek közművekkel nem rendelkeznek, a közműellátás biztosítása szükséges a lakóterület beépítéséhez.

Zöldterületek és közösségi terek: Új parkok és játszóterek létrehozása, amelyek elősegítik a közösségi életet. A meglévő zöldfelületek karbantartása és bővítése, fásítási programok indítása.

3. Belterületi infrastruktúra- és közműfejlesztés (F-3)

A településközponti akcióterület fejlesztésének célja a község központi területének revitalizálása, a helyi közösségi élet fellendítése, valamint a település vonzerejének és életminőségének javítása. Az ilyen típusú akcióterületek fejlesztése gyakran átfogó programokat tartalmaz, amelyek magukban foglalják az infrastruktúra korszerűsítését, a közszolgáltatások javítását, valamint a helyi gazdaság és közösségi terek megerősítését.

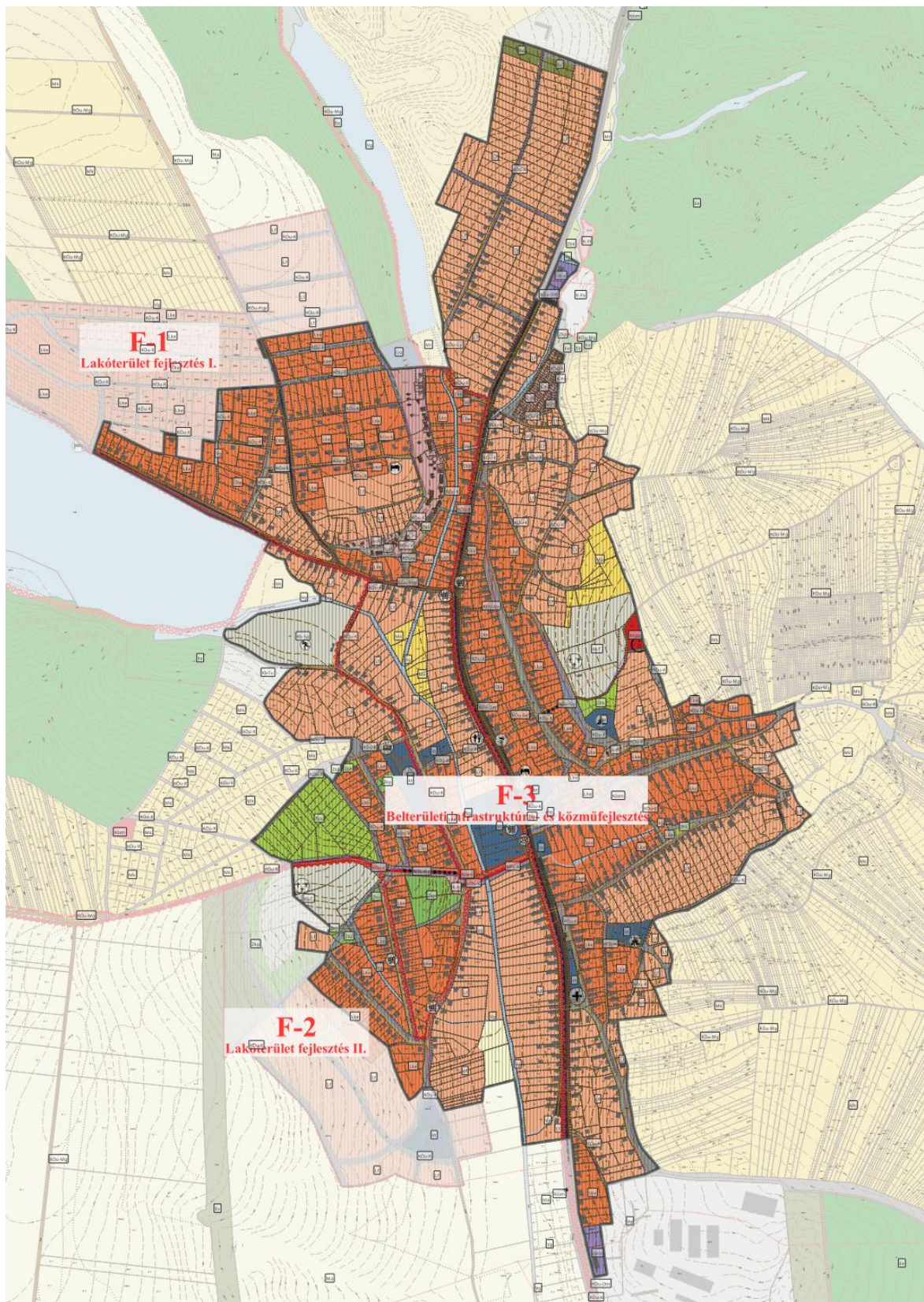
Harsány Község infrastruktúra tekintetében jól ellátott településnek tekinthető. A belterületen valamennyi közmű elérhető. Az úgynevezett zártkerti részben az elmúlt időszakban jelentős számban emelkedett az ott állandó lakóhelyet létesítők száma. Ezzel párhuzamosan az önkormányzat rendezési tervében biztosított belterületbe csatlakozás lehetőségével is sokan élnek. Ezen a területen ugyanakkor a szennyvízcsatorna hálózat nincs kiépítve, és az utak sem pormentesek. Az ott lakók viszonylag nagy száma indokoltá teszi a szennyvízcsatorna kiépítését. A szennyvíz tekintetében ugyanakkor a legdrágábban kiépíthető közműről beszélünk. Már a terveztetés is jelentős forrásigénnyel bír.

Íme néhány lehetséges intézkedés és fejlesztési lehetőség, amelyeket egy településközponti akcióterület tartalmazhat Harsány településen:

- Közterületek és terek felújítása: A közterületek és közösségi terek fejlesztése javíthatja a lakosok életminőségét és vonzóbbá teheti a települést a látogatók számára. Ide tartozhatnak: főterek és közparkok revitalizálása, sétálóutcák kialakítása.
- Infrastrukturális fejlesztések: útfelújítások és közlekedésfejlesztés, közműhálózat fejlesztése
- Községi és kulturális terek fejlesztése: a közösségi terek és intézmények fontos szerepet játszanak a helyi közösség életében, és lehetőséget adnak a közösségi események és rendezvények megszervezésére: kulturális központ vagy művelődési ház felújítása vagy kialakítása, könyvtár vagy ifjúsági központ létrehozása
- Helyi gazdaság élénkítése: A településközpont fejlesztése elősegítheti a helyi gazdaság fellendülését, különösen a kisvállalkozások támogatásával és új üzleti lehetőségek megteremtésével: kézműves boltok támogatása.
- Fenntarthatósági és környezetvédelmi szempontok: energiahatékony közvilágítás, zöld infrastruktúra
- Közszolgáltatások fejlesztése: Egészségügyi és szociális szolgáltatások, oktatási intézmények modernizálása
- Turisztikai vonzerő növelése: turisztikai információs központ kialakítása, történelmi és kulturális értékek bemutatása

HARSÁNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSTERV TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TERV

A település adottságaiból fakadóan kiemelt fontosságú a csapadékvíz-elvezetés megoldása. A település határában található halas-tavak jelentős mennyiségű vizet fognak fel a Bükk irányából, viszont az úgynevezett Punk-hegy irányából lezúduló víz több alkalommal okozott riadalmat, elsősorban a Petőfi utcában.

HARSÁNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSTERV TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TERV

A megkezdett belterületi vízrendezési munkákat folytatni kell, de ki kell terjeszteni a belterület határán túlra is, hogy megelőzhető, csökkenthető legyen a csapadékvíz belterületre gyakorolt hatása.

Az Harsányi településközponti akcióterület fejlesztése lehetőséget ad a központi térség megújítására, a közösségi élet fellendítésére, valamint a helyi gazdaság és infrastruktúra modernizálására. A közterek revitalizációja, a közszolgáltatások fejlesztése és a fenntarthatósági szempontok figyelembevétele hozzájárulhatnak a település hosszú távú fejlődéséhez és a lakosság életminőségének javításához.

Harsány			
A biztonságos, kiegyensúlyozott fenntartása	A fenntartható életminőség és környezeti harmónia biztosítása	A környezetbarát és virágzó gazdaság fenntartása, fejlesztése	Az együttműködő faluközösség fenntartása
• megfelelő szolgáltatások fejlesztése a településen élők és betelepülők igényeinek megfelelően, különösen az oktatás, az egészségügy és a szociális ellátások területén; • a rászorulókat támogatása és a hátrányos helyzetűek felzárkóztatása, a szegregáció kialakulásának megakadályozása; • munkahely teremtés elősegítése; • helyi kultúra, néphagyományok ápolása, - kulturális nevelés; • közbiztonság fenntartása, javítása.	• minőségi közterületek kialakítása és folyamatos biztosítása; • a zöldfelületek, közösségi terek kiépítése, hálózatra rendezése, fenntartása; • helyi természeti és épített környezet védelme; • a fenntartható fejlődés elveinek szem előtt tartása a dinamikus településfejlesztés közepette is; • környezeti fenntarthatóság megteremtése • kertvárosias lakókörnyezet fenntartása.	• a település gazdasági célú övezeteinek bővítése, és fejlesztése; • energetikai fejlesztések, megújuló energia hasznosítása; • vízgazdálkodási fejlesztések a klímaváltozás hatásainak mérséklése érdekében; • csatornák, víztározók, vízpótlási rendszerek hálózatának kiépítése és fenntartása; • innovatív hulladékgazdálkodás, hulladékkezelés és hulladékhasznosítás ösztönzése.	• a település időskorú lakosságát jellemző, a közösségi szolgáltatásokra, az épített és a társadalmi környezetre vonatkozó, életminőségét javító programok kidolgozása és megvalósítása az önkormányzat mellett a civil szervezetek bevonásával; a • közösségi tervezés és együttműködés platformjainak folyamatos fenntartása.
HORIZONTÁLIS CÉLOK	• A TELEPÜLÉS HUMÁNERŐFORRÁSÁNAK HASZNOSÍTÁSA, FOGLALKOZTATÁS NÖVELEDÉSE • A GAZDASÁGI NÖVEKEDÉS ÉS A KIEGYENSÚLYOZOTT FEJLŐDÉS ALAPJÁT BIZTOSÍTÓ INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSE • HÁTRÁNYOS ÉS HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ NÉPESSÉG TÁRSADALMI, GAZDASÁGI FELEMELKEDÉSÉNEK ÉS BEILLESZKEDÉSÉNEK ELŐMOZDÍTÁSA • A HELYI IDENTITÁS ERŐSÍTÉSE • A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS BIZTOSÍTÁSA ÉS A KÖRNYEZET VÉDELME • A KLÍMAVÁLTOZÁSHOZ TÖRTÉNŐ ALKALMAZKODÁS, KOCKÁZATKEZELÉS, LÉPÉSEK AZ ENERGIAFÜGGETLENSÉG FELÉ, • IVÓVÍZVÉDELME, MEGFELELŐ MINŐSÉGŰ ÉS MENNYISÉGŰ ÉLELMISZERTERMELÉS BIZTOSÍTÁSA • ALACSONY VÍZFELHASZNÁLÁSÚ ÉS ALACSONY SZÉNDIOXID (CO₂) KIBOCSÁTÁSÚ FORMÁK FELÉ TÖRTÉNŐ ELMOZDULÁS ELŐMOZDÍTÁSA VALAMENNYI SZÉKTÖRÉSBEN • A KÖRNYEZET VÉDELME, A HATÉKONY ERŐFORRÁS- FELHASZNÁLÁS ELŐSEGÍTÉSE, HULLADÉKHASZNOSÍTÁS • A FENNTARTHATÓ KÖZLEKEDÉS TÁMOGATÁSA.		

3. CSELEKVÉSI PROGRAM

3.1 A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI ELVEK RÖGZÍTÉSE

Harsány számára a következő településfejlesztési elvek jelölik ki a fejlődés irányait:

- A település adottságaihoz és jövőképehez illő új arculat felépítése
- A fejlesztési koncepcióban kialakított portfólió folyamatos követése, és szükség szerinti finomhangolása, a támogatási rendszerek változásának követése,
- A belső beépített területek tömörebbé tétele,
- A lehető legkisebb terhelést eredményező beruházások előnyben részesítése,
- A jövőképben megfogalmazott irányelvektől eltérő rövid távú és bizonytalan kimenetelű fejlesztések távoltartása a településtől

A Településfejlesztési Terv tartalmazza a célok eléréséhez szükséges legfontosabb beavatkozásokat. A Településfejlesztési terv operatív jellege ugyanakkor nem jelenti azt, hogy részletesen kidolgozva tartalmaznia kell a megvalósítandó projekteket, elegendő, ha a terv a tervezett fejlesztések vázlatos bemutatására szorítkozik.

A Településfejlesztési Terv keretében azonosított projekttypusok (az akcióterületi fejlesztéseken kívül) az alábbiak:

- **Kulcsprojektek:** A kulcsprojektek azok a tervbe vett fejlesztések, amelyek alapvető feltételét képezik valamely középtávú községi cél elérésének, tehát, ha a projekt nem valósul meg, valamelyik cél nem, vagy csak kismértékben érhető el. Gyakran a kulcsprojekt megvalósulása előfeltétele egyéb tervezett fejlesztések megvalósulásának vagy azok hatásai érvényesülésének.
- **Hálózatos projektek:** A hálózatos projektek általában összetettebbek és átfogóbbak, mint a hagyományos projektjeik, és általában hosszabb ideig tartanak, mint az egyedi projektjeik. A hálózatos projektekben a résztvevők általában rendszeresen kommunikálnak egymással, és rendszeresen megosztják a tapasztalataikat, javaslatokat tesznek, és azonnal reagálnak az esetleges problémákra. A hálózatos projektek általában nagyon hatékonyak, mivel lehetővé teszik a résztvevők számára, hogy szakértelmüket és forrásaikat hatékonyan használják fel a közös cél elérése érdekében.
- **Egyéb projektek:** a fenti kategóriákba nem tartozó, egyéb tervezett fejlesztések.

A tervezett beavatkozások jelenleg ismert részletei (pl. lehetséges tevékenységek, becsült költségvetés, indikatív ütemezés) a következő fejezetek tartalmazzák azzal az előfelvetéssel, hogy ezek a projektkidolgozás későbbi fázisaiban kerülnek pontosításra, véglegesítésre. Az önkormányzat településfejlesztési politikájának legfőbb célkitűzése, hogy az önkormányzati vagyoni gazdasági program ciklusa alatt tartósan ne csökkenjen, hanem pályázatok révén növekedjen folyamatosan, fenntartható módon.

A településfejlesztés során azokat a fejlesztéseket, programokat kell előtérbe helyezni:

- ahol gazdasági számítások igazolják, hogy a fejlesztés eredményeként az önkormányzat legalább 10 éven keresztül a korábbi éveknél magasabb bevétellel, illetve alacsonyabb kiadással számolhat,
- melyek hosszú távon a település élhetőbbé válását szolgálják,
- melyek hozzájárulnak a munkahely teremtéshez,
- melyek kedvezően befolyásolják a településnek a környező településekhez viszonyított súlyát, jelentőségét,
- amelyek széles körben számíthatnak a lakosság közvetlen és közvetett erkölcsi és anyagi támogatottságára,
- beruházások esetében azokat, melyek gazdaságosságát, kihasználtságát, fenntarthatóságát előzetes eljárásban igazolták,
- melyekkel a megvalósuló eszközöket, programokat a működtetés során is zökkenőmentesen finanszírozni tudja.

A jövő nem egyetlen lépéssel, akcióval jön létre, valósítható meg. Ahhoz, hogy Harsány Község által elképzelt jövő megvalósítható legyen, meg kell határoznunk azt a tevékenységsort, amely tartalmazza a településvezetőkre váró

HARSÁNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSTERV TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TERV

feladatokat. Mindaz, amit a közösség a jövőképpen önmaga számára kitűzött a célkövető menedzselés tesz lehetővé.

A cél kitűzése mellett meg kell határozni a rendelkezésre álló vagy állítható (nem csak az önkormányzati, közösségi) eszközöket és meg kell fogalmazni az egymásra épülő lépések sorát, azaz ki kell tűzni a célhoz vezető utat. A fejlődés eredményessége érdekében elengedhetetlen a tudatos folyamatirányítás.

Harsány Község hosszútávú jövője céljából csökkenteni szükséges a szereplők között az együttműködési készség hiányát, a partnerség elvének érvényesítésével.

Harsány fejlesztése számára igénybe vehető forráslehetőségek:

- EU források (pályázatok, támogatások),
- Állami források (normatív hozzájárulások, kiegészítő támogatási rendszerek, átengedett központi adó, saját ár- és díjbevételek),
- Helyi adók: (ingatlanadó, kommunális adó, idegenforgalmi adó, iparüzési adó stb),
- Saját vállalkozási bevételek.

Harsány Község számára is kulcsfontosságú, hogy miként érvényesíti érdekeit, mivel alapvetően a forráslehetőségek is meghatározzák a jelen koncepcióban elfogadott célok megvalósulását. Ezért szükséges a külső forráslehetőségek (állami támogatások, régiókra jutó állami támogatások, EU támogatások és pályázatok) ismerete és a folyamatos tájékozódás, pályázattírási.

A fejlesztési célok megvalósításához szükséges intézményfejlesztés

Az önkormányzati intézményrendszer főbb területei a teljesség igénye nélkül: közigazgatás, oktatás, egészségügy, szociális ellátás, kultúra, sport. A közszolgáltatást nyújtó intézmények fejlesztése magába foglalja a nevelési-oktatási intézmények, az egészségügyi szolgáltatások (házi- és fogorvosi rendelő stb.), a szociális és gyermekjóléti intézmények, illetve a kulturális és közművelődési intézmények fejlesztését is. A megfelelő infrastrukturális háttér kialakítása mellett fontos, hogy a közszolgáltatások, illetve közintézmények mindenki számára elérhetőek legyenek, így gondoskodni kell az intézmények komplex fizikai és infokommunikációs akadálymentesítéséről is.

Harsány Község intézményfejlesztési célja, hogy intézményrendszere mind településkörnyéki/mikro térségi, mind helyi szinteken minél szélesebb körű és fejlettebb legyen, annak érdekében, hogy elősegítse a fiatal lakónépesség helyben tartását, a vállalkozások betelepülésével és fejlődésével, biztosítsa a település minőségi életképességét, és további fejlődését.

Miután az intézményrendszer fejlesztése komplex, összetett feladat, számos közvetlen és közvetett, rövid- és hosszú távú hatással bír, ezért szükséges a település intézményrendszerének vizsgálata, a rövid- és hosszú távú fejlesztési elképzelésének rögzítése, szükséges szakmai, pénzügyi és időbeli ütemezés mellett.

A kohézió erősítése nem csak a térségek közti fejlettségbeli különbségek csökkentése miatt fontos, hanem a térségi szereplők közti együttműködés ösztönzése érdekében is. Ahhoz, hogy a fejlesztések érdemi hatást érjenek el, szükséges az egy térségben, vagy a fejlesztések egy szegmensében a közintézmények (önkormányzatok és intézményeik), illetve a magán (vállalkozások és a civil szervezetek) közti együttműködések ösztönzése. A projektek fejlesztésében, illetve a projektek megvalósításában, közcélú szolgáltatások működtetésben, vagy szabadidős programok szervezésében való együttműködés javítja a fejlesztések hatékonyságát, valamint előidézheti a helyi identitás, kötődés erősödését.

3.2 A FEJLESZTÉSEK ÜTEMEZÉSE

A következő álláspontok figyelembevételével történt meg a tervezett fejlesztések lehetséges ütemezése, amelyet a források rendelkezésére állása, illetve a megváltozott külső körülmények a későbbiekben módosíthatnak:

2.1.1 Indokoltság, szükségesség:

- a fejlesztések által érintett lakosság száma és szociális helyzete,
- a fejlesztések időszerűsége,
- a fejlesztések lakosság által elfogadottsága és támogatottsága,
- a fejlesztések egymásra épülése,

2.1.2 Hatások:

- a fejlesztések hatása a község egészére,
- a fejlesztés jelentősége a község lakófunkciójára nézve,
- a fejlesztések gazdasági és társadalmi multiplikátor hatása,

2.1.3 Megvalósíthatóság, finanszírozás és fenntarthatóság:

- a megvalósítás becsült időigénye,
- a támogatási források megszerzésének lehetősége és esélye,
- a rendelkezésre álló önkormányzati saját erő nagysága,
- a bevonható magánforrások mértéke,
- a létrehozott kapacitások fenntarthatósága

2.1.4 A tervezett fejlesztések indikatív ütemezése

Az ütemezés a terv készítésekor rendelkezésre álló ismertetőik alapján történő becslésre épül.

3.3 TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS, ENERGIATAKARÉKOS TERÜLETFELHASZNÁLÁS

A fenntartható fejlődés szempontjából nyilvánvalóan kedvező, ha a település beépítése alacsonyán intenzív, megfelelő sűrűségű, minél kisebb területet foglal el, minél több a természeti környezet, minél kevesebb az épített terület. Ez esetben a település működése is nyilvánvalóan gazdaságosabb, a környező értékes mezőgazdasági területek hozzájárulnak a település gazdaságának kiegyensúlyozottságához, a megkímélt természeti terület lehetőséget biztosít a település lakói számára a rekreációhoz, a szabadidő hasznos eltöltéséhez. A termőfölddel való település lakói számára a rekreációhoz, a szabadidő hasznos eltöltéséhez.

3.4 GAZDASÁGFEJLESZTÉS, MUNKAHELYTEREMTÉS

A munkahelyteremtés feltételének elősegítése az Önkormányzat feladatai ellátásához és fejlesztési elképzelései megvalósításához törekszik a helyi vállalkozók bevonására. Harsány igyekszik megteremteni a lehetőségekhez mért maximális fejlesztési lehetőséget. A munkahelyteremtés élénkítéséhez szükség lehet külső befektetők bevonásához is. Ehhez kapcsolódik a község vonzóbbá tétele, megfelelő településmarketing stratégia kidolgozása, új gazdasági területek kijelölése, pályázati források feltérképezése.

3.5 EGÉSZSÉGES ÉS KULTURÁLT TÁRSADALOM

A község lakóinak egészségügyi ellátását az állami és az önkormányzat intézményrendszere közösen biztosítja. A települési önkormányzat működteti a felelősségi körébe tartozó intézményrendszert. Jövőbeli cél, hogy a település tovább bővítse az egészségügyi és szociális szolgáltatásainak színvonalát, javítsa az ellátás hatékonyságát.

Ennek érdekében az Önkormányzat az alábbiakat határozta meg elérendő célként:

HARSÁNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSTERV TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TERV

- Folyamatosan gondozni, ápolni kell a játszótér eszközeit, valamint zöldfelületeit.
- Lehetőség szerint fejleszteni, bővíteni szükséges a szabadidő eltöltésére alkalmas tereket, minden korcsoport igényét szem előtt tartva.
- Kulturális programok szervezése.
- Községi egészségterv kidolgozása.
- Közösségépítő programok szervezése.
- Térségi kapcsolatok fejlesztése, fejlesztések összeegyeztetése, közös fejlesztési irány és stratégia meghatározása, valamint közös pályázatok készítése.

3.6 SZOLGÁLTATÁSOK FEJLESZTÉSE, A KÖZSÉG ELÉGEDETTSÉGÉNEK NÖVELÉSE

- Közlekedési területek fejlesztése.
- Járdák folyamatos karbantartása, szükséges esetben felújítása, frekvenciált helyeken, szükség szerinti közterületi térkövezés.
- Zöldterületek minőségi és területi fejlesztése

3.7 VONZÓ TELEPÜLÉSKÉP FENNTARTÁSA ÉS FEJLESZTÉSE (ÉPÍTETT ÉS TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET)

Harsány legyen a benne élők – minden generáció és minden társadalmi csoport – szeretett otthona, kedvező életminőséget biztosító, biztonságos, vonzó, élhető település. A község népességmegtartó erejének növeléséhez nagymértékben hozzájárul az egységes és esztétikus településkép kialakítása, valamint az életminőség környezeti feltételeinek minőségi javítása. Cél a természeti és a települési környezet harmóniájának megteremtése, a természet védelme, klímatudatosság.

Fokozott figyelmet kell fordítani a közterületek gondozására, tisztán tartására.

Különösen a következő közterületekre kell koncentrálni:

- Önkormányzati hivatal környéke,
- temető,
- templom

Fejlesztési elképzelések, feladatok:

- járdák építése, felújítása
- útépitések, felújítások
- középületek környezetének rendezettségének fenntartása, további fejlesztése
- középületek folyamatos karbantartása
- ravatalozó épületének folyamatos karbantartása, rendezett környezetének fenntartása
- középületek, közfunkciót ellátó épületek környezetében parkolók kialakítása
- kedvező fekvésű építési telkek kialakítása
- települési arculat megőrzése, fejlesztése
- a szabadidő eltöltésére alkalmas zöld felületek további fejlesztése
- a közlekedés feltételeinek biztonságosabbá tétele
- a köztisztaság megőrzése

3.8 ÉLHETŐ, VONZÓ LAKÓKÖRNYEZET MEGTEREMTÉSE, ÉPÍTETT KÖRNYEZET SZÍNVONALÁNAK EMELÉSE

Az épített környezet fejlesztésekor kiemelt szempont kell, hogy legyen az energiahatékonyság növelése, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, az épített örökség védelme, valamint a kihasználatlan épületek, telkek és barnamezős területek intenzívebb hasznosítása.

HARSÁNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSTERV TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TERV

Az épített környezet fejlesztése és a természeti környezet javítása során a település átgondoltan alkalmazza a klímaváltozás mértékének és negatív hatásainak mérséklésére lokálisan bevethető eszközöket, intézkedéseket (pl. fenntartható településszerkezet kialakítása, környezetkímélő és energiahatékony technológiai megoldások alkalmazása, klímatudatos szemléletmód terjesztése, utazási szokások megváltoztatása).

- Új lakóterületek kialakítása a meglévő lakóterületek be nem épített (kertek, kertvégek) területein
- Új lakóterületek kialakítása az önkormányzati tulajdonú területek lakóterületbe való átsorolásával
- Fontos szempont: a lakóterületek mértéktartó kijelölése (a fenntartható településfejlesztést szem előtt tartásával!)

3.9 TERMÉSZETI KÖRNYEZET ÉS A KÖRNYEZET VÉDELME

A település egyik legkedvezőbb adottsága a szép fekvése. A fejlesztések során nagy hangsúlyt kell fektetni a táji és természeti értékek megőrzésére.

- Meg kell őrizni a természetközeli zöldfelületeket
- Erdőterületek védelme, hasznosítása.
- Vízparti természetes élőhelyek védelme.
- Helyben hagyományosnak számító növények termesztésének megerősítése.
- Fejleszteni kell a településen található parkokat fasorokat.

A természeti környezet védelmével kell biztosítani a kiváló természeti adottságok megtartását, a lehetséges környezeti problémák megelőzését, a táj- és településkép védelmét és fejlesztését. Meg kell őrizni a települést körülölelő szabad domboldalak és erdők látványának fennmaradását. Népszerűsíteni kell a településen az alacsony energiaigényű épületeket.

A település fejlesztési programjainak tervezése és megvalósítása során tájvédelmi és erdőgazdálkodási követelményeket is figyelembe kell venni: ilyenek pl. a tájképvédelem, klímaadaptáció biztosítása, valamint a klímaváltozás hatásainak mérséklése érdekében erdők, fasorok, facsoportok, cserjesávok telepítése szükséges. Az intézkedés a táj szépségének és fásított, árnyékot adó útvonalhálózatának fejlesztésével, a település klimatikus helyzetének javítása mellett hozzájárul a vonzerejének növeléséhez is.

Természeti értékekben gazdag területeken, tájképileg védendő területeken a területhasználat tervezésekor, épületek, építmények elhelyezésekor a természeti értékek védelmének, a tájkarakter megőrzésének elsőbbséget kell biztosítani. A rendezési tervekben le kell határolni tájképvédelmi vagy látványvédelmi területeket, és védelmüket biztosító előírásokat, rendezési és intézkedési feladatokat meg kell határozni. Energiatakarékos területfelhasználás során a kompakt település elvének érvényesítése elengedhetetlen. Az önkormányzati ingatlanstratégia erősítésével az energiatakarékos területfelhasználás szempontjait az önkormányzat hatékonyabban érvényesítheti.

3.9.1 Helyzetelemzés – éghajlati kitettség és sérülékenységi

Harsány Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye déli részén, változatos domborzati és klimatikus adottságokkal rendelkezik. A települést az éghajlatváltozás szempontjából leginkább érintő tényezők:

- Nyári hőhullámok gyakoriságának növekedése, ami egészségügyi kockázatokat hordoz, különösen az idősek és gyermekek számára.
- Szélsőséges csapadéeloszlás: hirtelen lezúduló, nagy intenzitású esőzések okozta villámárvizek, eróziós károk.
- Aszályos időszakok gyakoribbá válása, ami veszélyezteti a mezőgazdasági termelést.
- Biodiverzitás csökkenése, élőhelyek töredezettsége

3.9.2 Célkitűzések

1. Üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése – 2035-re legalább 40%-os csökkentés a 2020-as bázisához képest.

HARSÁNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSTERV TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TERV

2. Klímaadaptáció – A település épített és természeti környezetének ellenállóbbá tétele a szélsőséges időjárási jelenségekkel szemben.
3. Megújuló energia részarányának növelése – 2030-ra a települési energiafelhasználás 25%-ának megújuló forrásból történő fedezése.
4. Zöldinfrastruktúra fejlesztése – összefüggő, ökológiai hálózatot alkotó zöldfelületi rendszer kialakítása és fenntartása.
5. Lakossági szemléletformálás – aktív lakossági részvétel biztosítása a klímavédelmi intézkedésekben.

3.9.3 Intézkedési területek és beavatkozások

1. Energiagazdálkodás és energiahatékonyság

- Közüintézmények energetikai korszerűsítése (szigetelés, nyílászárócseré, LED világítás).
- Napelemek és napkollektorok telepítése közüintézményekre és lakóépületekre.
- Lakossági energiahatékonysági pályázatok támogatása.

2. Fenntartható közlekedés

- Kerékpárutak bővítése, biztonságos tárolóhelyek kialakítása.
- Elektromos járművek töltőpontjainak telepítése.
- Közösségi közlekedés fejlesztése, környezetbarát buszok bevezetése.

3. Zöldinfrastruktúra és ökoszisztéma-védelem

- Fásítási és parktelepítési programok, őshonos fafajok használatával.
- Zöldtetők és zöldfalak alkalmazásának ösztönzése új építkezéseknél.
- Ökológiai folyosók kijelölése és fenntartása.

4. Vízgazdálkodás és alkalmazkodás

- Csapadékvíz-visszatartó és hasznosító rendszerek telepítése.
- Belterületi vízvezető hálózat korszerűsítése a villámárvizek kockázatának csökkentésére.
- Aszálytűrő növényfajok használata a közterületi zöldfelületeken.

5. Lakossági tudatformálás

- Klímatudatos életmódot bemutató kampányok és képzések.
- Iskolai programok az energia- és víztakarékosság, valamint a hulladékcsökkentés témájában.
- Önkéntes közösségi akciók szervezése (faültetés, hulladékgyűjtés).

Az eredményeket a képviselő-testület elé kell terjeszteni, és szükség esetén a stratégiát módosítani.

3.10 KISLÉPTÉKŰ / EGÉSZSÉGES MÉRTÉKŰ TURIZMUSFEJLESZTÉS

Természeti adottságaiból fakadóan a kistérség ideális célpont a szabadidejüket természet közelben eltölteni kívánók számára.

A kulturális élményeket és a kényelmes pihenést kedvelőknek lehetősége van környező városok, települések és a természet látnivalóit, kulturális és szabadidős kínálatát felfedezve kapcsolódni. Az aktívabb kapcsolódást kedvelőknek a környező hegyek és területe is kínál lehetőséget a természeti értékeinek gyalogosan, biciklivel vagy lóval történő felfedezésére.

A település a kistérségi turisztikai lehetőségekhez kapcsolódó szolgáltatások és infrastruktúra, fejlesztésével/kialakításával tudja erősíteni turizmusát, amely a helyi gazdaság számára is előnyös.

3.11 ENERGIATAKARÉKOSSÁG, ENERGIATUDATOSSÁG, HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

A középületeknél kezdeményezni kell az energiatakarékossági szempontok előtérbe kerülését: a fűtés, a víz, és a villamosenergia költségek csökkentését. Fontos feladat az önkormányzati ingatlanállomány fejlesztése, energiatakarékos modernizációja, hőszigetelés, fűtőrendszerek modernizálása, megújuló energia arányának

HARSÁNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSTERV TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TERV

folyamatos növelése. A még nem akadálymentesített intézmények akadálymentesítése. Intézmények fosszilis energiafelhasználásának további csökkentése, megújuló energia felhasználásának további növelése (további napelemek és új napkollektorok felszerelése, megújuló energia hasznosítás kidolgozása).

Hulladékgazdálkodás szempontjából fontos lehet, egy települési komposztálóudvar létesítése, illetve a házi komposztálás szorgalmazása komposztáló ládák kihelyezésével. Nagy hangsúlyt kell fektetni a lakossági szemléletformáló és környezetvédelmi programok indítására, a település tisztaságának és környezetbarát működésének fenntartása érdekében.

Az önkormányzat fontos feladatának tekinti a lehetséges felszín alatti és felszíni vizeket veszélyeztető források mérséklését, megszüntetését. Ennek érdekében számos lépést valósít meg már most is, illetve a jövőben is. Így például:

- az illegális hulladéklerakók kialakulását nyomon követi, időben fellép ellene, hatósági beavatkozást tesz, beruházási projektet készít elő és valósít meg az illegális hulladéklerakók felszámolására és rekultivációjára
- az illegális hulladéklerakók felszámolására és létrejöttük megakadályozására lakossági szemléletformáló, érzékenyítő akciók, beavatkozások előkészítését és megvalósítását hajtja végre
- fejleszti a település szennyvízgyűjtő hálózatát, ösztönzi a települési lakossági rákötéseket, az illegális szikkasztások megszüntetését (talajterhelési díj fizetése a közművekre rá nem kötött ingatlanok tulajdonosának)
- együttműködik az illetékes hatóságokkal, szervekkel és tájékoztatja az érintetteket, a lakosságot a talajszennyező tevékenységek felszámolás, csökkentése érdekében
- önkormányzati rendeletalkotás pl. A lakott területen a csapadékvizet a tulajdonosoknak a saját ingatlanukon kell elszikkasztani.
- az infrastrukturális beruházások során már a beruházások tervezésekor, előkészítésekor figyelembe veszi a minimális szennyezés elvét, illetve olyan műszaki megoldásokat részesít előnyben, melyek révén megoldottá válik a keletkező csapadékvizek gyűjtése, visszatartása, elvezetése (pl. út-, kerékpárút építéshez, felújításhoz kötött csapadékvíz-elvezetés, árokrendezés).

3.12 INFRASTRUKTÚRA

A község népességmegtartó képességében a munkahelyek számán és minőségén kívül ugyanilyen fontos szerepet játszik az élhetőség, azaz a települési környezet minősége, a közszolgáltatások elérhetősége, a lakosság életminősége is. Harsány célja az általa nyújtott közszolgáltatások minőségének, elérhetőségének további javítása, a települési infrastruktúra (közúthálózat, zöldfelületek, épített környezet járda, a csatornahálózat, a vízvezetékrendszer, a szennyvízcsatorna rendszer, a villamos energia, a gáz, a közvilágítás,), közműhálózat megújítása, illetve az optikai kábelen elérhető többfunkciós és nagy sebességű (internet, telefon, kábel TV) szolgáltatás kiépítése.

A lakosság komfortérzetét növeli a közmű-infrastruktúra karbantartása, továbbfejlesztése is. A továbbiakban nagy figyelmet kell fordítani a még hiányos területek fejlesztésére, illetve a műszaki infrastruktúra folyamatos megújítására.

Fejlesztési elképzelések, feladatok:

- a belterületi utak folyamatos karbantartása
- középületek környezetének rendezése,
- csapadékvíz-elvezető rendszer felújítása, folyamatos karbantartása
- természetes vízfolyások meder karbantartása
- nem szilárd burkolatú önkormányzati utak szilárd burkolattal való ellátás

HARSÁNY KÖZSÉG TELEPÜLÉSTERV TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TERV

- parkolási lehetőségek bővítése a faluház környékén és az önkormányzat épületénél

Közlekedés-fejlesztés:

- kerékpárút/kerékpáros nyomvonal kiépítése, kerékpáros pihenőhely létesítése,
- településközi úthálózat fejlesztése (állami/településközi beruházás).

Fontosabb tervezett közműfejlesztések:

- csapadékvíz- elvezetés fejlesztése

Fejlesztési akcióterület kijelölésének elve

- a terület megközelítése és teljes közműves hálózatra való rácsatlakozása könnyen megvalósítható
- a települést körülölelő táj feltárlására, látványára a tervezett lakóterület nincs kedvezőtlen hatással

4. FEJLESZTÉSI TERVLAP

Külön dokumentálva.

5. MONITORING

A településfejlesztés tervben foglaltak megvalósulásának folyamatos nyomon követése, felülvizsgálata elsősorban a település érdeke. Az önkormányzat a településfejlesztési terv megvalósítását program- és projektszinten is a Harsány Község Önkormányzata jelenlegi szervezeti rendszerére, valamint az Önkormányzathoz tartozó intézményekre támaszkodva, a meglévő hatáskörökbe integrálva kívánja biztosítani.

A nyomon követés, monitoring célja felhívni a döntéshozók és a megvalósításért felelős szervezetek figyelmét a céloktól való esetleges eltérésre és összegezni az elvégzett feladatokat. Figyelní kell arra, hogy a célkitűzések elérése érdekében tett lépések a megfelelő időben és a megfelelő eszközökkel történjenek.

A projektszinten felmerülő speciális szakértői kapacitásokat külső szakértők bevonásával biztosítja. A rendelkezésre álló források ismeretében külsős pályázatíró kapacitás bevonása is szükséges, amelynek a tevékenysége a pályázatfigyelésen és -írásen túl a projektmenedzsmentre és projektelszámolásra is kiterjed.

Ehhez kapcsolódó feladatok:

- Adatgyűjtés és értékelés; a fejlesztési elképzelések esetleges módosítása.
- Figyelemmel kell kísérni a külső környezet változásait, amellyel szükség esetén összhangba kell hozni a célkitűzéseket, illetve azok megvalósulási eszközeit.
- Évenként megvizsgálni, hogy milyen lépések történtek a célkitűzések elérése érdekében. Eltérés esetén be kell avatkozni, módosítani kell az intézkedéseket.
- Ki kell értékelní a már végrehajtott feladatok eredményeit, különös tekintettel a pályázati úton megvalósított fejlesztéseket, a legfrissebb statisztikai adatok, újabb információk, illetve a megvalósulási folyamatokból levonható következtetések alapján.
- A településfejlesztési feladatok teljesítéséről a társadalmasítás folyamán a polgármester évente beszámolót tart.